

De Heer G. VAN
CAUWELAERT
Directeur van de Directie voor
Monumenten en Landschappen
Ministerie van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest - BROH
CCN-Vooruitgangstraat 80, bus 1
1035 Brussel

Brussel,

U/Ref: uw brief van 25/02/05
O/Ref: gm/bxlé.546.3/s.366
Bijlage : /

Mijnheer de Directeur,

Betreft : BRUSSEL. Koningsstraat 2, 4, 6 – Koningsplein 10-11. Complex Lalaing-Hoogstraeten. Stabiliteitsprobleem van een gevel. **Eensluitend advies.**
Dossier behandeld door Lutgarde Denis.

In antwoord op uw brief van 25 februari 2005, hebben wij de eer u te melden dat onze Commissie tijdens haar vergadering van 16 maart 2005 over hoger vermelde aanvraag volgend advies heeft uitgebracht.

De aanvraag betreft het uitvoeren van stabiliteitswerken aan een beschermde gevel, daterend uit de 15^e eeuw en gelegen aan de geplande binnentuin van het complex op niveaus -1 en -2. De afbraakwerken in de aanpalende gebouwen en de voorziene ophoging tot 5 niveaus brengen de stabiliteit van deze gevel in het gedrang, waardoor verstevigingswerken uitgevoerd moeten worden. Een eerste voorstel voorzag de demontering en heropbouw van de gevel samen met bijkomende verstevigingen (ontdubbeling met nieuwe gevel).

Om een beter beeld van de problematiek en de betrokken gevel te verkrijgen, werd een plaatsbezoek uitgevoerd op 4 maart jl. in aanwezigheid van de vertegenwoordigers van de KCML en de DML, de stabiliteitsingenieur en de ontwerper. Dit bezoek bevestigde het voorbehoud van de KCML over de mogelijkheid tot het demonteren en heropbouw en van de waardevolle en zeldzame gevel uit de 15^e eeuw opgebouwd uit baksteenmetselwerk met elementen in geprofileerde natuursteen (zie PV365). Aangezien het onmogelijk zou zijn de gevel steen voor steen op identieke wijze her op te bouwen, werd het eerste voorstel geweigerd en gevraagd een oplossing te zoeken om de gevel in situ te kunnen behouden, restaureren en stabiliseren.

Een nieuw voorstel voorziet stabiliteitswerken die het behoud in situ van de gevel mogelijk maken. Die werken houden in dat de bovenliggende niveaus ter hoogte van niveau -1 opgehangen zouden

worden aan een nieuwe betonstructuur (soort portiek) die gefundeerd wordt op niveau -2, zonder aan de 15^e eeuwse gevel te moeten raken. Dit voorstel werd gedocumenteerd in een nieuw dossier dat de KCML op 14/03/05 rechtstreeks werd toegestuurd door de gewestelijke Grondregie.

Hoewel ook deze oplossing een uiterst delicate opgave blijft die het nadeel vertoont dat de nieuwe constructie niet volledig van de oude gedesolidariseerd kan worden, onderschrijft de KCML uitzonderlijk het principe ervan. Ze betreft echter de reeds toegebrachte schade en de wijze waarop de werf tot op heden verloopt waarbij onvoldoende rekening wordt gehouden met de kwetsbaarheid van het oude erfgoed (cf. berm van bouwafval en werktuigen tegen de beschermde delen) Ze vraagt dan ook alles in het werk te stellen om de beschermde delen gedurende het vervolg van de werf efficiënt te beschermen zodat hen geen verdere schade wordt toegebracht. Een nauwkeurige opmeting (steen per steen) moet ook toelaten de 15^e eeuwse gevel zorgvuldig te documenteren en te restaureren. Vooraleer de funderingswerken uitgevoerd worden, moet ook archeologische onderzoek van de bodem worden verricht. De Commissie vestigt bovendien de aandacht op de zeer uitzonderlijke 18^e eeuwse Saraceense gewelven. Ook deze elementen moeten voldoende beschermd worden tijdens de werf. Ze vraagt de DML de werf dan ook van zeer nabij te volgen en er continu op toe te zien dat alle nodige maatregelen getroffen worden om de beschermde gebouwen tegen verdere schade te behoeden. De concretisering van het nieuwe voorstel moet ook in nauwe samenspraak met de Directie Monumenten en Landschappen worden uitgewerkt.

Met de meeste hoogachting,

G. MEYFROOTS
Adjunct-secretaris

J. DEGRYSE
Voorzitter